Tema 4. Cues amb prioritat

Estructures de Dades i Algorismes

FIB

Antoni Lozano

Q2 2018–2019

Versió de 28 de març de 2019

Tema 4. Cues amb prioritat

1. Preliminars matemàtics
2. Cues amb prioritat
   - Introducció
   - *Heaps*
   - Operacions bàsiques
   - Implementació recursiva
   - Implementació iterativa
3. *Heapsort*
   - Algorisme bàsic
   - Implementació sobre vector únic
   - Construcció d'un *heap* en temps lineal
4. Altres aplicacions
   - El problema de selecció

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat
- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*
- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions
- El problema de selecció

Arbres binaris perfectes

Definició

El nivell d'un node en un arbre és la distància de l'arrel al node.

Definició

Un arbre binari és perfecte si tots els nodes interns tenen dos fills i totes les fulles són al mateix nivell.

Exemples

Definició

L' alçària d'un arbre és el nivell màxim dels nodes.

Arbres binaris perfectes

Definició

El nivell d’un node en un arbre és la distància de l’arrel al node.

Definició

Un arbre binari és perfecte si tots els nodes interns tenen dos fills i totes les fulles són al mateix nivell.

Exemples

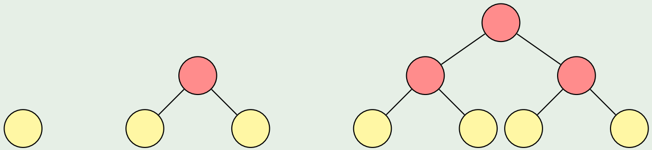

Definició

L’ alçària d’un arbre és el nivell màxim dels nodes.

Arbres binaris perfectes

Definició

El nivell d'un node en un arbre és la distància de l'arrel al node.

Definició

Un arbre binari és perfecte si tots els nodes interns tenen dos fills i totes les fulles són al mateix nivell.

Exemples

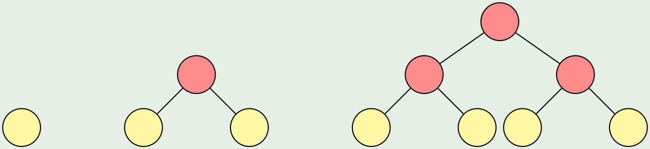

Definició

L' alçària d'un arbre és el nivell màxim dels nodes.

Arbres binaris perfectes

Proposició

Un arbre binari perfecte d'alçària h té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Fem inducció en l'alçària. Sigui T un arbre binari perfecte d'alçària h.

- Base d'inducció: $h = 0$.
  L'arbre té un sol node, i $1 = 2^{0+1} - 1$.
- Pas d'inducció: $h > 0$.
  Els subarbres esquerre i dret tenen alçària $h - 1$ i, per hipòtesi d'inducció, cadascun té $2^h - 1$ nodes. El nombre de nodes de T és la suma d'aquests nodes més un (l'arrel):

$$\text{nodes de } T = 2(2^h - 1) + 1 = 2^{h+1} - 2 + 1 = 2^{h+1} - 1.$$

Arbres binaris perfectes

Proposició

Un arbre binari perfecte d'alçària h té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Fem inducció en l'alçària. Sigui T un arbre binari perfecte d'alçària h.

- Base d'inducció: $h = 0$.
  L'arbre té un sol node, i $1 = 2^{0+1} - 1$.
- Pas d'inducció: $h > 0$.
  Els subarbres esquerre i dret tenen alçària $h - 1$ i, per hipòtesi d'inducció, cadascun té $2^h - 1$ nodes. El nombre de nodes de T és la suma d'aquests nodes més un (l'arrel):

$$\text{nodes de } T = 2(2^h - 1) + 1 = 2^{h+1} - 2 + 1 = 2^{h+1} - 1.$$

Arbres binaris complets

Definició

Un arbre binari d'alçària h és complet si

1. hi ha tots els nodes possibles amb nivells $0 \ldots h-1$
2. tots els nodes de nivell h són el màxim a l'esquerra

Exemple: arbres binaris complets d'alçària 2

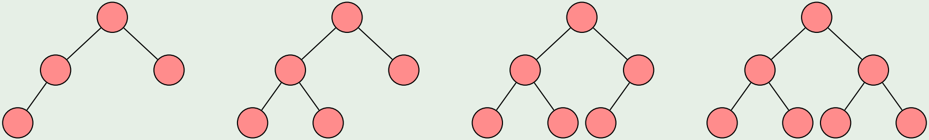

Arbres binaris complets

Proposició

Un arbre binari complet d'alçària h té entre 2^h i $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Sigui T un arbre binari complet d'alçària h:

- El mínim nombre de nodes de T es produeix quan té un sol node a nivell h. Com que fins a nivell $h-1$, T té $2^h - 1$ nodes, sumant l'únic node a nivell h, s'obtenen 2^h nodes.
- El màxim nombre de nodes de T correspon a un arbre perfecte d'alçària h, que té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Arbres binaris complets

Proposició

Un arbre binari complet d'alçària h té entre 2^h i $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Sigui T un arbre binari complet d'alçària h:

- El mínim nombre de nodes de T es produeix quan té un sol node a nivell h. Com que fins a nivell $h - 1$, T té $2^h - 1$ nodes, sumant l'únic node a nivell h, s'obtenen 2^h nodes.
- El màxim nombre de nodes de T correspon a un arbre perfecte d'alçària h, que té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Arbres binaris complets

Corol·lari

L'alçària d'un arbre binari complet de n nodes és $\lfloor \log n \rfloor \in \Theta(\log n)$.

Demostració

Per la proposició anterior, un arbre binari complet d'alçària h i n nodes compleix:

$$2^h \leq n \leq 2^{h+1} - 1.$$

Si prenem logaritmes en base 2, tenim

$$h \leq \log n < h + 1.$$

I prenent la part baixa del logaritme,

$$h = \lfloor \log n \rfloor.$$

Per tant, $h \in \Theta(\log n)$.

Arbres binaris complets

Corol·lari

L'alçària d'un arbre binari complet de n nodes és $\lfloor \log n \rfloor \in \Theta(\log n)$.

Demostració

Per la proposició anterior, un arbre binari complet d'alçària h i n nodes compleix:

$$2^h \leq n \leq 2^{h+1} - 1.$$

Si prenem logaritmes en base 2, tenim

$$h \leq \log n < h + 1.$$

I prenent la part baixa del logaritme,

$$h = \lfloor \log n \rfloor.$$

Per tant, $h \in \Theta(\log n)$.

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat
- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*
- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions
- El problema de selecció

Introducció

Moltes aplicacions requereixen processar les entrades seguint un ordre parcial donat per certes prioritats.

- Programació de tasques en sistemes d'ordinador: convé executar abans les més curtes
- Sistemes de simulació on convé simular els esdeveniments en ordre cronològic
- Algorismes d'ordenació que insereixen primer totes les entrades i després extreuen sempre la mínima de les que queden

L'estructura de dades adequada és la cua amb prioritat, una eina bàsica en el disseny d'algorismes.

Cua

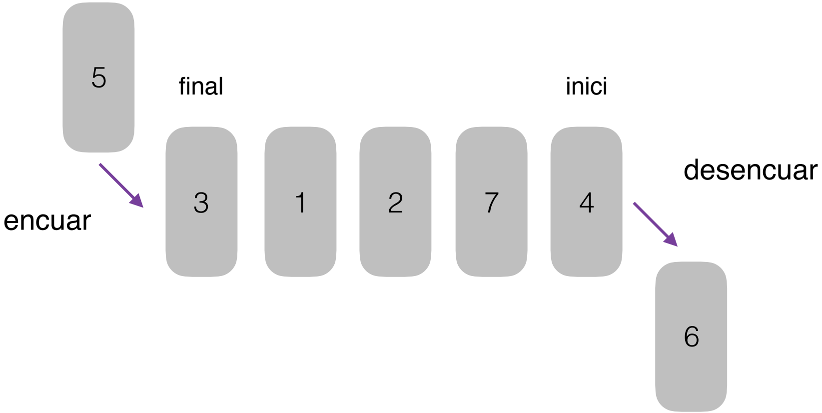

Cua amb prioritat

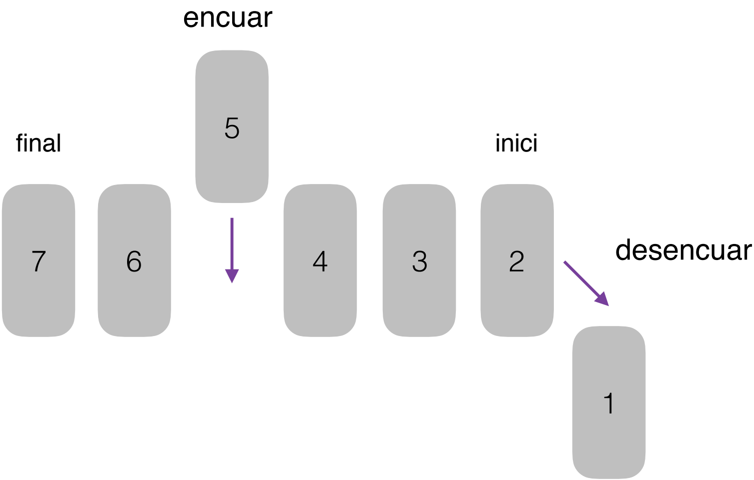

Operacions

Definició

Una cua amb prioritat és una estructura de dades que disposa de dues operacions bàsiques:

- **afegir**: inserir un element (clau més informació)
- **treure_min** (**treure_max**): esborrar i retornar l'element amb la clau més petita (més gran)

Cues amb prioritat de l'STL

Descripció

- La implementació fa servir *heaps*
- Per defecte, *max-heaps* (clau més alta disponible amb cost $\Theta(1)$)
- Mètodes: `push`, `pop`, `top`, `empty`, `size`

Exemple: *max-heap*

```
#include <queue>
int main() {
    priority_queue<int> Q;
    Q.push(5);
    Q.push(3);
    cout << Q.top();
    Q.pop();
}
```

S'obté 5 al canal de sortida.

Cues amb prioritat de l'STL

Descripció

- La implementació fa servir *heaps*
- Per defecte, *max-heaps* (clau més alta disponible amb cost $\Theta(1)$)
- Mètodes: `push`, `pop`, `top`, `empty`, `size`

Exemple: *min-heap*

```
#include <queue>
int main() {
    priority_queue<int, vector<int>, greater<int> > Q;
    Q.push(5);
    Q.push(3);
    cout << Q.top();
    Q.pop();
}
```

S'obté 3 al canal de sortida.

Implementacions senzilles

implementacions	afegir	treure_min
vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
heaps	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
▷	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	heaps	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

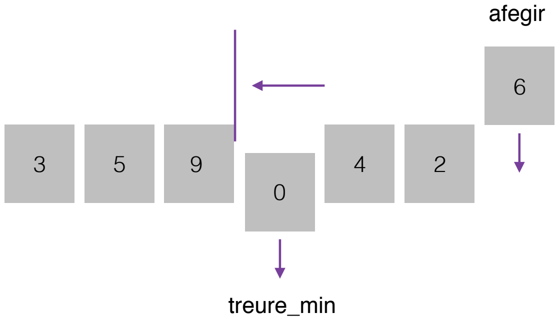

Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
▷	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	heaps	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

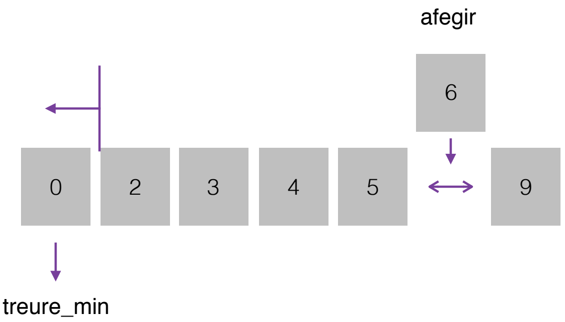

Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
▷	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	heaps	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

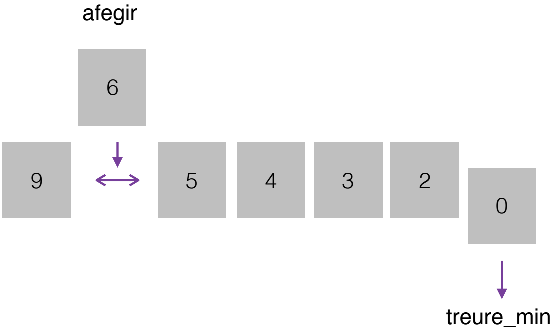

Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
▷	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	heaps	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

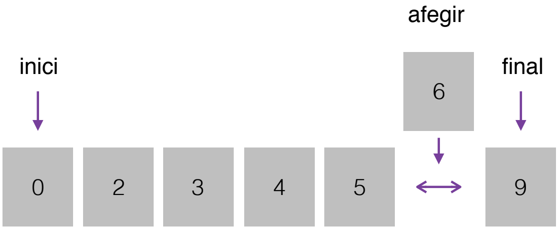

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
$\triangleright$	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	heaps	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

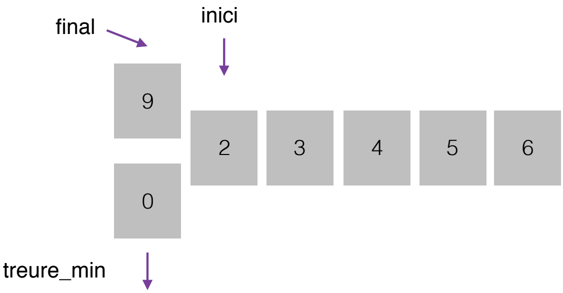

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
▷	*heaps*	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

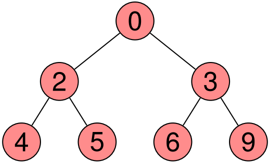

Definició

Un *min-heap* és un arbre binari complet on la clau d'un node és sempre més petita que les claus dels seus fills.

Exemples

Són *min-heaps*:

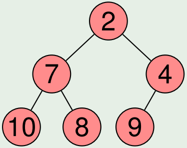

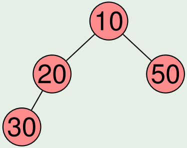

No són *min-heaps*:

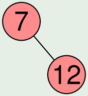

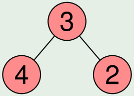

Qüestió

On seria la clau més gran en un *min-heap*? Per què?

Definició

Un *max-heap* és un arbre binari complet on la clau d'un node és sempre més gran que les claus dels seus fills.

Exemples

Són *max-heaps*:

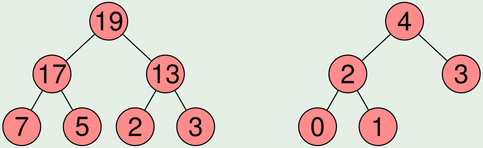

No són *max-heaps*:

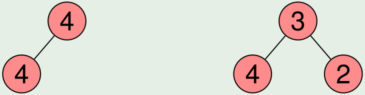

Qüestió

Contenen necessàriament les fulles d'un *max-heap* les claus més petites de tot l'arbre? Per què o per què no?

Terminologia

- Quan parlem de *heaps* sense especificar res més, ens referirem als *min-heaps*
- En català, dels *heaps* se'n diu munts o monticles

Heaps

Els *heaps* es representen de manera compacta mitjançant vectors.

Representació d'un *heap* mitjançant vectors

El *heap*

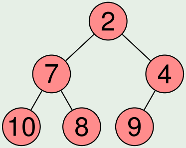

es repesenta amb el vector

0	1	2	3	4	5	6	7	8
	2	7	4	10	8	9		

No calen apuntadors perquè per a un node en posició i:

- el pare és a la posició $\lfloor i/2 \rfloor$
- el fill esquerre és a la posició $2i$
- el fill dret és a la posició $2i + 1$

Operacions bàsiques

Operació **afegir**

S'afegeix l'element en la següent posició lliure del vector i es fa ascendir fins la posició en què es torna a complir la propietat del *heap*.

Exemple: afegir la clau 18

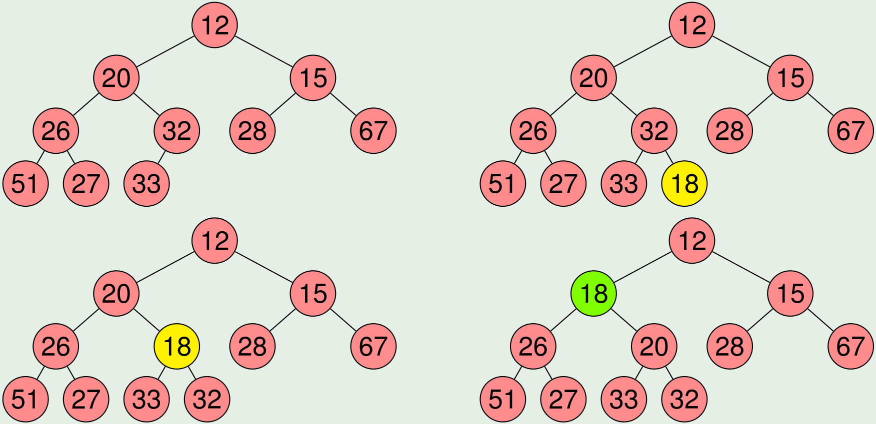

Operació **treure-min**

L'element en l'última posició del vector es trasllada a la primera i es fa descendir fins que troba la seva posició. Es retorna l'antiga arrel.

Exemple: esborrar el mínim

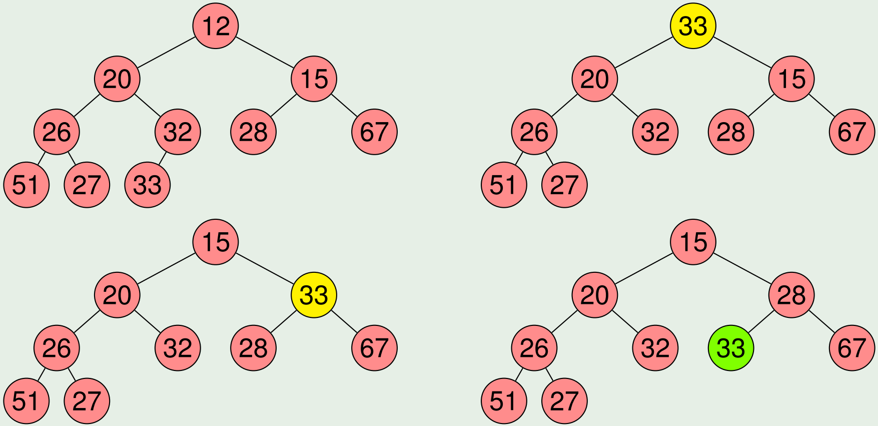

Costos de les operacions en *heaps*

operacions	cas pitjor	cas mitjà
afegir	$\Theta(\log n)$	$\Theta(1)$
treure_min	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

Operacions bàsiques

Anàlisi del cas pitjor

Donat un *heap* amb n nodes, el cost de `afegir` i `treure_min` és proporcional al nombre d'intercanvis, que està fitat per l'alçària: $\Theta(\log n)$.

Idea de l'anàlisi del cas mitjà (`afegir`)

Donat un *heap* amb n nodes i distribució uniforme de claus, una nova clau inserida en l'última posició té:

- probabilitat $1/2$ de ser més petita que el pare
- probabilitat $1/2$ de ser més petita que l'avi si és més petita que el pare (en total, $1/4$), i així successivament

Llavors, el nombre esperat d'intercanvis és

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \cdots = 1$$

i, per tant, la inserció té un cost $\Theta(1)$ en mitjana.

Operacions bàsiques

Anàlisi del cas pitjor

Donat un *heap* amb n nodes, el cost de `afegir` i `treure_min` és proporcional al nombre d'intercanvis, que està fitat per l'alçària: $\Theta(\log n)$.

Idea de l'anàlisi del cas mitjà (`afegir`)

Donat un *heap* amb n nodes i distribució uniforme de claus, una nova clau inserida en l'última posició té:

- probabilitat $1/2$ de ser més petita que el pare
- probabilitat $1/2$ de ser més petita que l'avi si és més petita que el pare (en total, $1/4$), i així successivament

Llavors, el nombre esperat d'intercanvis és

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \cdots = 1$$

i, per tant, la inserció té un cost $\Theta(1)$ en mitjana.

Operacions bàsiques

Anàlisi del cas pitjor

Donat un *heap* amb n nodes, el cost de `afegir` i `treure_min` és proporcional al nombre d'intercanvis, que està fitat per l'alçària: $\Theta(\log n)$.

Idea de l'anàlisi del cas mitjà (`afegir`)

Donat un *heap* amb n nodes i distribució uniforme de claus, una nova clau inserida en l'última posició té:

- probabilitat $1/2$ de ser més petita que el pare
- probabilitat $1/2$ de ser més petita que l'avi si és més petita que el pare (en total, $1/4$), i així successivament

Llavors, el nombre esperat d'intercanvis és

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \cdots = 1$$

i, per tant, la inserció té un cost $\Theta(1)$ en mitjana.

Definició de la classe `CuaPrio`

El *heap* es forma en la taula `t`. La posició 0 no s'utilitza.

```
template <typename Elem>
class CuaPrio {

private:
vector<Elem> t;
```

Implementació recursiva: funcions públiques

Constructura

Crea una cua amb prioritat buida. Cost: $\Theta(1)$.

```
CuaPrio () {
    t.push_back(Elem());
}
```

Consultar la talla

Retorna la talla de la cua amb prioritat. Cost: $\Theta(1)$.

```
int talla () {
    return t.size()-1;
}
```

Implementació recursiva: funcions públiques

Consultar si és buida

Indica si la cua amb prioritat és buida. Cost: $\Theta(1)$.

```
bool buida () {
    return t.talla() == 0;
}
```

Retornar element mínim

Retorna un element amb prioritat mínima. Cost: $\Theta(1)$.

```
Elem minim () {
    if (buida()) throw "CuaPrio␣buida";
    return t[1];
}
```

Implementació recursiva: funcions públiques

afegir

Afegeix un nou element. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
void afegir (Elem& x) {
    t.push_back(x);
    surar(talla());
}
```

Implementació recursiva: funcions públiques

treure_min

Treu i retorna l'element mínim. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
Elem treure_min () {
    if (buida()) throw "CuaPrio␣buida";
    Elem x = t[1];
    t[1] = t.back();
    t.pop_back();
    enfonsar(1);
    return x;
}
```

Implementació recursiva: funcions privades

surar

Fer ascendir un element fins que ocupi una posició compatible amb la condició d'ordenació del *heap*. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
void surar (int i) {
    if (i != 1 and t[i/2] > t[i]) {
        swap(t[i],t[i/2]);
        surar(i/2);
}   }
```

Implementació recursiva: funcions privades

enfonsar

Fer descendir un element fins que ocupi una posició compatible amb la condició d'ordenació del *heap*. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
void enfonsar (int i) {
    int n = talla();
    int c = 2*i;
    if (c <= n) {
        if (c+1 <= n and t[c+1] < t[c]) c++;
        if (t[i] > t[c]) {
            swap(t[i],t[c]);
            enfonsar(c);
} } }
```

Implementació iterativa

Les operacions que canvien són **afegir** i **treure_min**, on les antigues **surar** i **enfonsar** estan optimitzades.

Els costos asimptòtics no canvien: $\Theta(\log n)$.

afegir

```
void afegir (Elem& x) {
    t.push_back(x);
    int i = talla();
    while (i != 1 and t[i/2] > x) {
        t[i] = t[i/2];
        i = i/2;
    }
    t[i] = x;
}
```

Implementació iterativa

treure_min

```
Elem treure_min () {
    if (buida()) throw "CuaDePrio␣buida";
    int n = talla();
    Elem e = t[1], x = t[n];
    t.pop_back(); --n;
    int i = 1; c = 2*i;
    while (c <= n) {
        if (c+1 <= n and t[c+1] < t[c]) ++c;
        if (x <= t[c]) break;
        t[i] = t[c];
        i = c;
        c = 2*i;
    }
    t[i] = x;
    return e;
}
```

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat
- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*
- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions
- El problema de selecció

Algorisme bàsic

Heapsort és un algorisme d'ordenació basat en les cues amb prioritat.

Donat un vector de n elements,

1. afegeix els n elements a un *heap*: $\Theta(n \log n)$
2. fa n operacions **treure_min** per construir un vector ordenat: $\Theta(n \log n)$

El temps total és $\Theta(n \log n)$, el mínim asimptòtic per a un algorisme d'ordenació.

Heapsort va ser inventat per J.W.J. Williams l'any 1964.

Algorisme bàsic

Heapsort

Amb vectors separats per al *heap* i l'entrada/sortida.
Temps: $\Theta(n \log n)$.
Espai: $\approx 2n$.

```
template <typename elem>
void heapsort (vector<elem>& v) {
    n = v.size();
    CuaPrio<elem> h;
    for (int i = 0; i < n; ++i)
        h.afegir(v[i]);
    for (int i = 0; i < n; ++i)
        v[i] = h.treure_min();
}
```

Algorisme bàsic

Exemple

Suposem que partim del vector:

4	2	7	16	9	3	1	5

i afegim els elements a un *heap*, un per un.

$+4$, $+2$, $+7$:

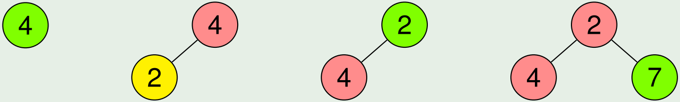

$+16$, $+9$:

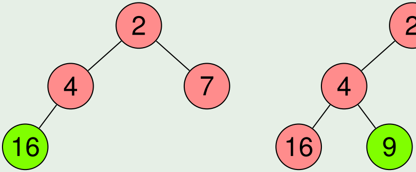

Algorisme bàsic

$+3$:

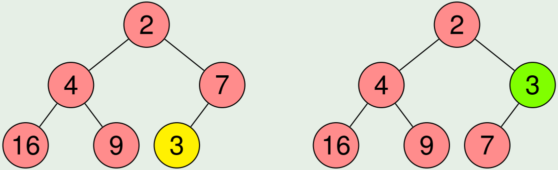

$+1$:

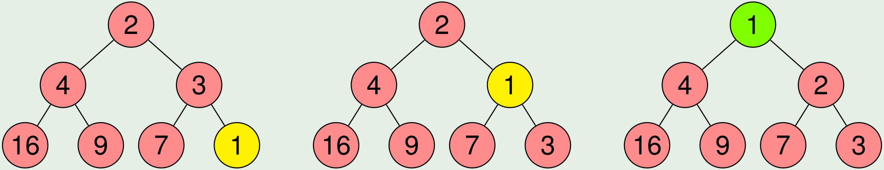

Algorisme bàsic

$+5$:

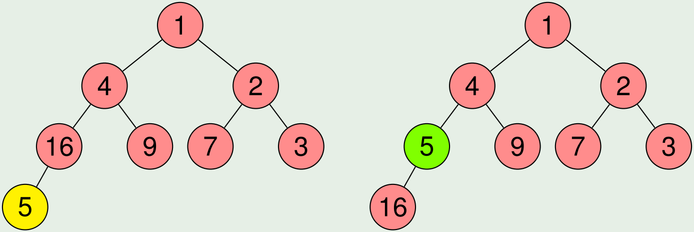

El *heap* resultant s'emmagatzema en el vector:

1	2	3	4	5	6	7	8
1	4	2	5	9	7	3	16

Ara traspassem els elements en ordre al vector original.

Algorisme bàsic

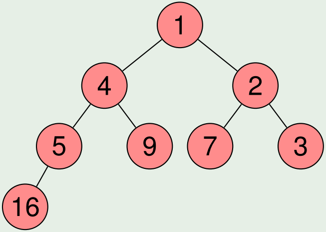

-1:

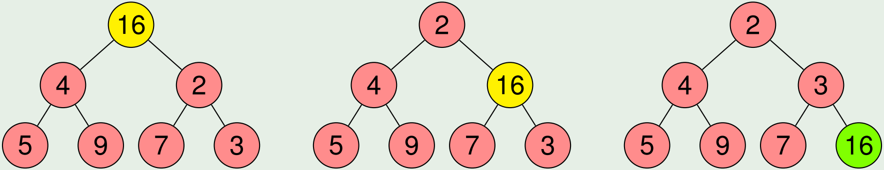

Algorisme bàsic

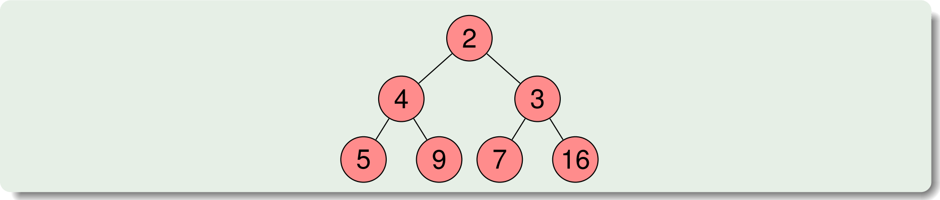

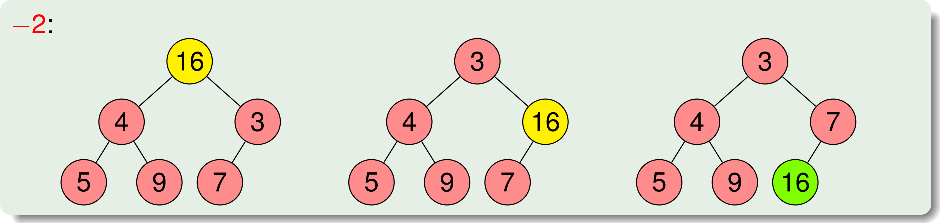

Algorisme bàsic

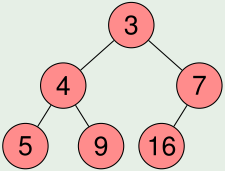

−3:

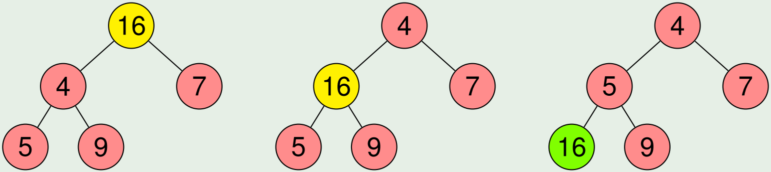

Algorisme bàsic

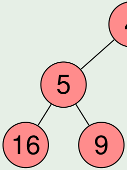

-4,-5:

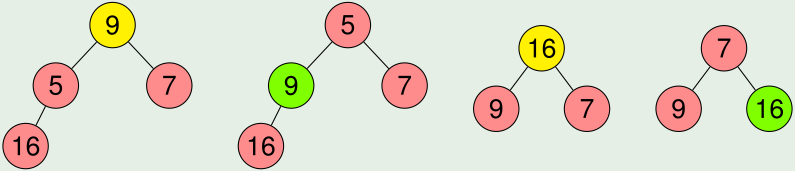

-7,-9, -16:

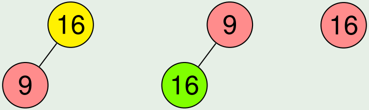

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

4	2	7	16	9	3	1	5
1	2	3	4	5	6	7	8

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

	2	7	16	9	3	1	5

1	2	3	4	5	6	7	8
4							

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

		7	16	9	3	1	5
1	2	3	4	5	6	7	8
2	4						

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació afegir)

entrada/sortida

			16	9	3	1	5
1	2	3	4	5	6	7	8
2	4	7					

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

				9	3	1	5
1	2	3	4	5	6	7	8

2	4	7	16				

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

					3	1	5
1	2	3	4	5	6	7	8
2	4	7	16	9			

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	6	7	8
						1	5

2	4	3	16	9	7		

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

							5
1	2	3	4	5	6	7	8

1	4	2	16	9	7	3	

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	6	7	8
1	4	2	5	9	7	3	16

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	6	7	8

1	4	2	5	9	7	3	16

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació treure_min)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	6	7	8
1							

2	4	3	5	9	7	16	

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	6	7	8
1	2						

3	4	7	5	9	16		

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/sortida

1	2	3					
1	2	3	4	5	6	7	8
4	5	7	16	9			

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/sortida

1	2	3	4				
1	2	3	4	5	6	7	8
5	9	7	16				

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació treure_min)

entrada/sortida

1	2	3	4	5			
1	2	3	4	5	6	7	8
7	9	16					

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	7		

1 2 3 4 5 6 7 8

9	16						

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	7	9	
1	2	3	4	5	6	7	8
16							

heap

Algorisme bàsic

Exemple: evolució dels vectors (operació treure_min)

entrada/sortida

1	2	3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	7	9	16

heap

Implementació sobre vector únic

Idea general

Implementar l'algorisme sobre un únic vector fent una divisió en:

- una part esquerra per mantenir el *heap*
- una part dreta per a l'entrada/sortida

Cada cop que es fa una operació de **treure_min**, s'escriu el mínim com a primer element de la part dreta. Els elements queden ordenats de manera descendent.

Si es volen en ordre ascendent, es pot fer servir un *max-heap*.

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

4	2	7	16	9	3	1	5

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

4	2	7	16	9	3	1	5

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

4	2	7	16	9	3	1	5

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

7	2	4	16	9	3	1	5

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

16	7	4	2	9	3	1	5

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

16	9	4	2	7	3	1	5

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

16	9	3	2	7	4	1	5

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

16	9	3	2	7	4	1	5

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/*heap*

16	9	3	5	7	4	1	2

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

9	7	3	5	2	4	1	16

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

7	5	3	1	2	4	9	16

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

5	4	3	1	2	7	9	16

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

4	2	3	1	5	7	9	16

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

3	2	1	4	5	7	9	16

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

2	1	3	4	5	7	9	16

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

1	2	3	4	5	7	9	16

Implementació sobre vector únic

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

1	2	3	4	5	7	9	16

Construcció d'un *heap* en temps lineal

De vegades un *heap* es construeix a partir d'una col·lecció inicial d'ítems.

- En *heapsort* es fa amb n insercions successives:

```
for (int i = 0; i < n; ++i)
    h.afegir(v[i]);
```

- El cost de cada `afegir` és:
  - $\Theta(1)$ en mitjana
  - $\Theta(\log n)$ en el cas pitjor
- Com que no hi ha altres operacions involucrades, és raonable esperar un cost
  - $\Theta(n)$ en mitjana
  - $\Theta(n \log n)$ en el cas pitjor

  per a les n insercions

Construcció d'un *heap* en temps lineal

De vegades un *heap* es construeix a partir d'una col·lecció inicial d'ítems.

- En *heapsort* es fa amb n insercions successives:

```
for (int i = 0; i < n; ++i)
    h.afegir(v[i]);
```

- El cost de cada `afegir` és:
  - $\Theta(1)$ en mitjana
  - $\Theta(\log n)$ en el cas pitjor
- Com que no hi ha altres operacions involucrades, és raonable esperar un cost
  - $\Theta(n)$ en mitjana
  - $\Theta(n \log n)$ en el cas pitjor

  per a les n insercions

Construcció d'un *heap* en temps lineal

De vegades un *heap* es construeix a partir d'una col·lecció inicial d'ítems.

- En *heapsort* es fa amb n insercions successives:

```
for (int i = 0; i < n; ++i)
    h.afegir(v[i]);
```

- El cost de cada `afegir` és:
  - $\Theta(1)$ en mitjana
  - $\Theta(\log n)$ en el cas pitjor
- Com que no hi ha altres operacions involucrades, és raonable esperar un cost
  - $\Theta(n)$ en mitjana
  - $\Theta(n \log n)$ en el cas pitjor

  per a les n insercions

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Funció buildHeap

Construir el *heap* en temps $\Theta(n)$ en cas pitjor en lloc de $\Theta(n \log n)$:

1. Introduir els elements en el *heap* en qualsevol ordre (i temps lineal)
2. Si el *heap* té h nivells, per a $i = h-1, h-2, \ldots, 1$:
   - **enfonsar** tots els elements del nivell i

El fet que la majoria de *subheaps* tractats siguin petits fa que el nombre d'intercanvis fets per **enfonsar** sigui lineal.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple

Per a un *heap* de 31 nodes, hi ha

- 8 *heaps* de mida 3 (arrel en verd)
- 4 *heaps* de mida 7 (arrel en groc)
- 2 *heaps* de mida 15 (arrel en blau)
- 1 *heap* de mida 31 (arrel en vermell)

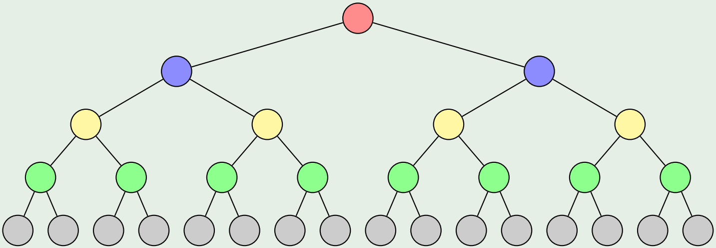

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Constructor que pren els elements d'un vector com a entrada.

```
explicit PrioQueue (const vector<Elem>& v)
    : t(v.size()+1) {
    for (int i = 0; i < v.size(); ++i)
        t[i+1] = v[i];
    buildHeap();
}
```

Establir propietat d'ordre del heap a partir d'una ordenació arbitrària d'ítems.

```
void buildHeap () {
    for (int i = size()/2; i > 0; --i)
        enfonsar(i);
}
```

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

Heap inicial

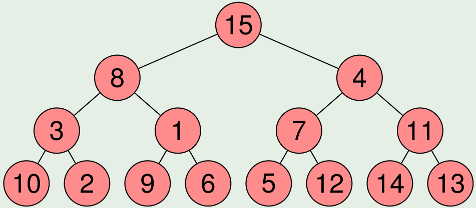

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

Després de `enfonsar(7)`

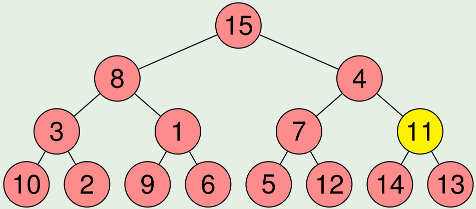

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

Després de `enfonsar(6)`

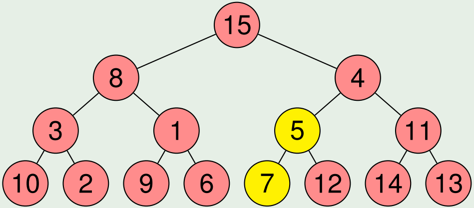

Exemple de buildHeap

Després de `enfonsar(5)`

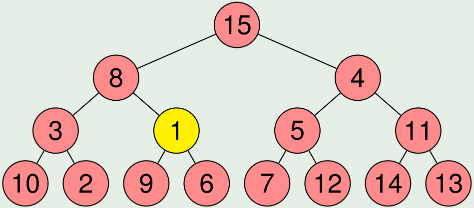

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

Després de `enfonsar(4)`

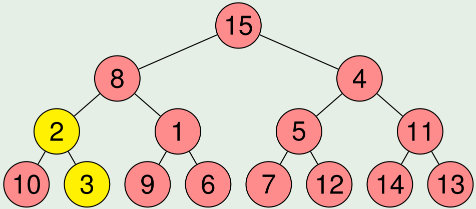

Exemple de buildHeap

Després de `enfonsar(3)`

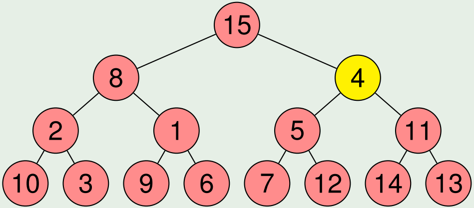

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

Després de `enfonsar(2)`

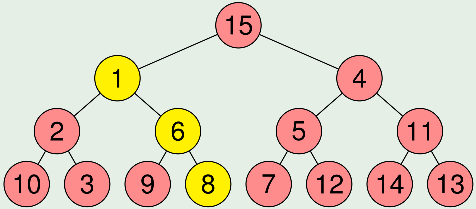

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

Després de `enfonsar(1)`

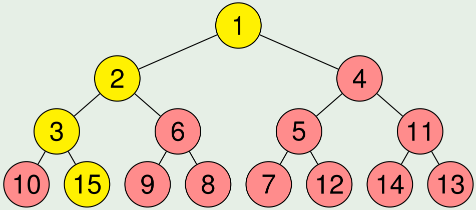

Construcció d'un *heap* en temps lineal

El temps de càlcul de `buildHeap` està fitat per la suma de les alçàries de tots els nodes.

Volem demostrar que aquesta suma és $O(n)$.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1}-1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1}-1-(h+1)$.

Demostració

Com que hi ha 2^i nodes d'alçària $h-i$, la suma de totes les alçàries és:

$$S = \sum_{i=0}^{h} 2^i(h-i)$$

$$= h + 2(h-1) + 4(h-2) + 8(h-3) + 16(h-4) + \cdots + 2^{h-1}(1)$$

Multiplicant per 2, tenim

$$2S = 2h + 4(h-1) + 8(h-2) + 16(h-3) + \cdots + 2^h(1)$$

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h+1)$.

Demostració

Ara, a partir de

$$
\begin{aligned}
S &= h + 2(h-1) + 4(h-2) + 8(h-3) + 16(h-4) + \cdots + 2^{h-1}(1) \\
2S &= 2h + 4(h-1) + 8(h-2) + 16(h-3) + \cdots + 2^{h}(1)
\end{aligned}
$$

calculem $2S - S$ i obtenim

$$
\begin{aligned}
S &= -h + 2 + 4 + 8 + \cdots + 2^{h-1} + 2^{h} \\
&= -h + (2^{h+1} - 1) - 1 \\
&= 2^{h+1} - 1 - (h+1)
\end{aligned}
$$

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h+1)$.

Donat un arbre binari complet T de n nodes i alçària h, hem vist que $2^h \leq n$. Per tant, $2^{h+1} \leq 2n$.

La suma d'alçàries de T és com a màxim la de l'arbre binari perfecte d'alçària h que, pel teorema, és:

$$\begin{aligned} 2^{h+1} - 1 - (h+1) &< 2^{h+1} \\ &\leq 2n \in O(n). \end{aligned}$$

Corol·lari

La suma d'alçàries d'un arbre binari complet de n nodes és $O(n)$.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h+1)$.

Donat un arbre binari complet T de n nodes i alçària h, hem vist que $2^h \leq n$. Per tant, $2^{h+1} \leq 2n$.

La suma d'alçàries de T és com a màxim la de l'arbre binari perfecte d'alçària h que, pel teorema, és:

$$\begin{aligned} 2^{h+1} - 1 - (h+1) &< 2^{h+1} \\ &\leq 2n \in O(n). \end{aligned}$$

Corol·lari

La suma d'alçàries d'un arbre binari complet de n nodes és $O(n)$.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1}-1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1}-1-(h+1)$.

Donat un arbre binari complet T de n nodes i alçària h, hem vist que $2^h \leq n$. Per tant, $2^{h+1} \leq 2n$.

La suma d'alçàries de T és com a màxim la de l'arbre binari perfecte d'alçària h que, pel teorema, és:

$$\begin{aligned} 2^{h+1}-1-(h+1) &< 2^{h+1} \\ &\leq 2n \in O(n). \end{aligned}$$

Corol·lari

La suma d'alçàries d'un arbre binari complet de n nodes és $O(n)$.

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat
- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*
- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions
- El problema de selecció

El problema de selecció

Problema de selecció

Donada una llista S de naturals i un $k \in \mathbb{N}$, determinar el k-èsim element més petit de S.

Fent servir *heaps*, podem trobar un nou algorisme:

1. Construir un *min-heap* a partir de S $\longrightarrow \Theta(n)$
2. Efectuar k operacions **treure_min** del *min-heap* $\longrightarrow \Theta(k \log n)$
3. Retornar l'últim element extret $\longrightarrow \Theta(1)$

Cost total: $\Theta(n + k \log n)$.

La mediana correspon a $k = n/2$. Cost: $\Theta(n \log n)$.
En el cas $k = \frac{n}{\log n}$, el cost és $\Theta(n)$.

El problema de selecció

Problema de selecció

Donada una llista S de naturals i un $k \in \mathbb{N}$, determinar el k-èsim element més petit de S.

Fent servir *heaps*, podem trobar un nou algorisme:

1. Construir un *min-heap* a partir de S $\longrightarrow \Theta(n)$
2. Efectuar k operacions **treure_min** del *min-heap* $\longrightarrow \Theta(k \log n)$
3. Retornar l'últim element extret $\longrightarrow \Theta(1)$

Cost total: $\Theta(n + k \log n)$.

La mediana correspon a $k = n/2$. Cost: $\Theta(n \log n)$.
En el cas $k = \frac{n}{\log n}$, el cost és $\Theta(n)$.